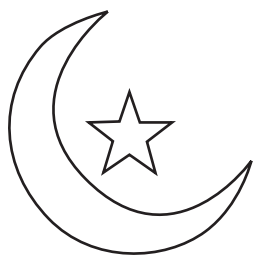

ISLAM SUNNITA

model senegalès

ISLAM SUNNITA

model senegalès

Esquema de la celebració

1. Ritu d'acolliment a la mesquita i/o cementiri

2. Bany i amortallament del mort

3. La pregària fúnebre, segons els ensenyaments de l'Alcorà i de la Sunna (tradició de Profeta Muhammad *Salallahu alaihi wa salam*)

4. El seguici fúnebre

5. El condol

Creences bàsiques sobre la mort i el més enllà

L'islam presenta la mort com el llindar natural del pas següent després de l'existència terrena. Per tant, la doctrina islàmica sosté que l'existència humana continua després de la mort del cos amb una resurrecció espiritual i física. Hi ha una relació directa entre la nostra conducta a la terra i la vida del més enllà. La vida després de la mort serà de recompenses i càstigs proporcionals a la conducta mantinguda a la Terra. Arribarà el dia en què Déu ressuscitarà i reunirà la seva primera i última creació i jutjarà tothom amb justícia. La gent ingressarà a la seva última destinació, l'infern o el paradís. La fe en la vida després de la mort ens incita a fer el correcte i a allunyar-nos del pecat. En aquesta vida, algunes vegades, veiem sofrir els piadosos i veiem gaudir els opressors, però tots seran jutjats un dia. La fe en la vida després de la mort és una de les sis creences fonamentals que té un musulmà per completar la seva fe. Els morts continuen experimentant l'existència i la consciència a la tomba.

Els musulmans creiem que, en morir, la persona ingressa en una fase intermèdia entre la mort i la resurrecció. Al nou "món" s'hi produeixen molts esdeveniments, com ara, "l'interrogatori" de la tomba, on tothom serà qüestionat pels àngels respecte de la seva religió, el seu profeta i el seu Senyor.

Salutació-introducció a la celebració

Ritu d'acolliment a la mesquita i/o cementiri

A l'islam, quan hi ha un mort, s'acull el difunt en un dels llocs següents: la mesquita (si hi ha un lloc habilitat) o al cementiri per preparar la celebració final (que comprèn els punts que anirem explicant seguidament). L'acolliment es fa per part de la comunitat que acompanya els familiars.

Per tant, és una obligació col·lectiva de la comunitat, es trobi on es trobi el mort, fer-li un comiat ritual, així com també és responsabilitat de la comunitat donar testimoniatge durant l'acte amb respecte, solemnitat i condolença.

Bany i amortallament del mort

Després de la mort cal banyar ritualment el cos; això ho fan persones del mateix sexe que la persona morta; seguidament l'embolcallen amb un llençol blanc anomenat perkā. A l'islam es fa servir aquesta tela indistintament per a tothom com a signe d'igualtat. Per tant, tots han de ser enterrats amb roba de la mateixa qualitat. El cos es col·loca sobre el costat esquerre dins d'un taüt i s'enterra sempre de cara a la Meca.

Banyar el mort abans de procedir a amortallar-lo i enterrar-lo és un precepte islàmic, fer-ho és una obligació de la comunitat, és a dir, si algú de la comunitat ho compleix, la resta en quedarà exempta.

L'objectiu del bany és fer presentable el difunt davant aquells que l'acomiadaran. No obstant això, essent un fet ritual, haurà de seguir les regles islàmiques que s'enumeren a continuació.

Qui s'ha d'ocupar-se del bany?

S'ha d'encarregar el procés de l'enterrament a una entitat coneixedora de les regles del bany, de l'amortallament, i de la sepultura, evitant les iniciatives inadequades i inoportunes. No obstant això, atesa la simplicitat de la tasca, qualsevol musulmà pot fer-se càrrec del funeral, sempre que reuneixi les condicions següents:

- ◊ Ser una persona digna de confiança; s'ha d'evitar que es reveli allò que es pugui veure de les intimitats físiques del mort.
- ◊ Ser del mateix sexe que la persona morta; però aquí hi ha una excepció per al cònjuge i per als infants.
- ◊ Ser coneixedor de les regles rituals fúnebres.

La persona pertanyent al grup de familiars més propers tindrà prioritat sobre els altres.

Com es porta a terme el bany ritual?

És preferible que la persona encarregada de l'ablució fúnebre, s'hagi fet una ablució prèvia, així estarà física i psíquicament en condicions de procedir al bany. Després es cobrirà el cadàver amb una peça o tros de tela i se'l despullarà de les seves robes.

Durant tot el procés del rentat, qui banyi, procurarà no deixar al descobert cap part del cadàver, si no és necessari per complir la tasca. El bany consisteix a dutxar i netejar el cadàver, fer-li l'ablució menor i eixugar-lo amb una tovallola neta.

Es procedeix al bany pròpiament dit, començant amb una pressió amb els palmells de les mans (enguantades) sobre l'estómac del mort, per provocar l'evacuació dels excrements retinguts en l'últim tram de l'intestí. Es neteja la zona amb aigua i sabó; seguidament es renta la resta del cos (amb aigua i sabó) com per a qualsevol rentat. Es podrà repetir aquest procediment tantes vegades com calgui, per a la bona neteja.

Després es procedeix a l'ablució normal, és a dir l'ablució que es fa abans de les oracions, però sense necessitat d'esbandir la boca ni el nas.

Finalment es dutxa el cadàver amb aigua de a dalt cap avall, començant per deixar rajar aigua abundant sobre el cap, després sobre el costat dret del cos i finalment sobre el costat esquerre. S'eixuga el cos, i tot seguit se li apliquen perfums.

En el cas que no es pugui banyar el difunt, com s'ha de procedir?

En cas de falta d'aigua, o si es temés espatllar més el cos del difunt en el cas de cremades greus o accidents, o en absència del cònjuge de la persona morta i d'una altra persona del seu sexe, llavors es recorre al *Taiammum* (mundificació alternativa, o ablució seca), és a dir, qui banya posarà les seves mans (palmell cap per avall) sobre qualsevol superfície seca, preferentment sòl sorrenc, terra o simplement sobre una catifa o alguna cosa similar i les fregarà sobre la cara i les mans del mort.

Finalment, pot donar-se el cas de no trobar-se més que una part del cos del mort (un braç o part d'algun membre), per exemple, en el cas d'explosions, terratrèmols, bombardejos, etc. Si és així, es donarà a la part el mateix tractament que al cadàver complet.

L'amortallament

Recordem que amortallar un musulmà és una obligació per part de la comunitat. Qui se'n fa càrrec eximeix a la resta de fer-ho.

La mortalla és simplement una peça o tros de tela d'extensió suficient per embolicar tot el cadàver, preferentment de color blanc.

La tradició profètica, recomana utilitzar tres draps blancs (sudaris), un darrere l'altre, per a l'home i, dos draps, més tres elements complementaris, per a la dona. Però, prevé contra l'encariment i l'ornamentació. Aquests draps, a més de ser nous, seran de tela normal i corrent (no seran de seda ni qualsevol altre teixit costós).

Lectures, pregàries i pràctiques

La pregària fúnebre

(segons els ensenyaments de l'alcorà i de la sunna (tradició del profeta Muhammad Salallahu alaihi wa salam)).

Es defineix la pregària fúnebre com una obligació col·lectiva per part de la comunitat. Es desenvolupa seguint les seqüències següents:

- ◊ *Takbira ul Ithrá*m que és d'obertura *Allahu Akbar*, seguida per la recitació d'*Al Fatiha*
- ◊ La segona *takbira*, seguida després per *Salatul Ibrahimia*.
- ◊ La tercera *takbira*, seguida per una súplica pel difunt.
- ◊ La quarta i última *takbira*, seguida per una súplica general. La pregària finalitza amb una o dues talisma (*Asalamu aleikum*)

La manera de realitzar aquesta pregària és molt peculiar, es fa dempeus (calçat, si no s'estigüés en un pis encatifat), sense *ruku'* (inclinació) ni *Suyud* (prosternació).

Pot tenir lloc en una mesquita, al solar del cementiri (dedicat a l'oració funerària) o per defecte d'això, en qualsevol lloc, abans de procedir a l'enterrament, i fins i tot pot ser després de l'enterrament, si per algun motiu no s'hagués pogut fer la pregària prèviament.

Com es fa el rés?

Normalment el rés ha de ser dirigit per un imam; en absència d'un imam, la persona que guia l'oració ha de ser una persona de confiança i que en té bons coneixements.

Es col·loca el fèretre a terra, en sentit perpendicular a l'*alquibla* (direcció cap a la Meca) i l'imam (o qui faci de guia religiós) se situa darrere del fèretre (preferiblement darrere del cap del difunt si és home o darrere de la part del mig del cos, si és dona). Els altres es posen dempeus, en fileres darrere de l'imam.

La condició exigible és que tots els qui participin d'aquesta oració han d'haver fet l'ablució (tal com es fa per a les pregàries tradicionals).

Complerts aquests requisits indispensables es procedeix al rés:

- ◊ Un cop ordenats els participants per a la pregària, l'imam abans de marcar-ne l'inici, sol explicar en veu alta la manera de fer aquesta oració. Després expressa la intenció d'efectuar-la, i exclama la crida d'obertura: *Allahu Akbar*, elevant les mans fins a l'alçada de les seves orelles, Els seguidors de l'imam ho seguiran pas per pas.

- ◊ Tots recitaran murmurant el passatge de l'obertura de l'Alcorà:

"Surat ul Fatiha: Bismillahi Rahmání Rahím. Alhamdulillah Rabbil 'Alamín Arrahmánir Rahím. Máliki Iaumiddín. Iiáka Na'budu Ua Iiáka Nasta'ín. Ih dinas Sirátal Mustaqím. Sirátal Ladhína An'amta 'Aleihim Gairil Magdúbi 'Aleihim Ualad dalím. Amín."

Traducció lliure: "En el nom de Déu, Clement, Misericordiós. Lloat sigui Déu, Creador de l'Univers. Clement, Misericordiós. Sobirà en el Dia del Judici. Solament a Tu adorem i de Tu implorem ajuda. Guia'ns per la sendera recta. La sendera dels qui vas agrair, no pas la dels execrats ni la dels desviats. Amén."

Aquesta sura és l'única d'obligada recitació en l'idioma litúrgic musulmà, o sigui l'idioma àrab. Després d'aquesta oració els presents poden utilitzar altres llengües, ja que no es tracta de llegir l'Alcorà sinó de suplicar a Déu perquè perdoni la persona morta.

◊ Acabada Al Fátíha, exclama l'imam una altra *takbira* (*Allahu Akbar*) com en el pas anterior, després pronuncia en veu baixa *As Salauát ul Ibrahimía*:

"Allahuma sal-li 'Ala Muhammadin Ua 'Ala ali Muhammadin, Kama Sal-laita 'Ala Ibrahim Ua 'Ala ali Ibrahim. Ua Barik 'Ala Muhammadin Ua 'Ala ali Muhammadin, Kama Barakta 'Ala Ibrahim Ua 'Ala ali Ibrahim Fil 'alamina Innaka Hamidun Mayid."

Traducció lliure: "Senyor nostre, satisfés amb la teva gràcia a Muhammad i a la família de Muhammad, com vas satisfer amb la teva gràcia a Abraham i a la família d'Abraham. I beneeix a Muhammad i a la família de Muhammad com vas beneir Abraham i la família d'Abraham. Certament, Tu ets lloable, majestuós."

Aquest passatge d'oracions, es recita al final de qualsevol pregària, abans de finalitzar amb *At Taslima*: (*Assalamu Alaikum ua Rahmatullah*).

◊ Acabada la recitació de les oracions esmentades al paràgraf anterior, l'imam exclama de nou: *Allahu Akbar*, després cada participant de l'oració farà per a si (en veu baixa) una súplica pel difunt en àrab o en un altre idioma, per exemple:

"Allahummagfir lahu Uarhamhu Ua nayyihi min 'Adhábil Qabr, Uamhu Jataíahu Ua Dóna'if Fi Hasanatihi, Ua'fu 'anhu, Ua uassi' Fi Qabrihi, Ua Adjilhu Fasíha Yannátik."

Traducció lliure: "Senyor nostre, tingues misericòrdia amb ell i perdona'l, salva'l del càstig de la tomba, perdona-li els seus pecats i multiplica les seves bones obres. Indulta'l, fes de la seva tomba un refugi feliç. Ingressa'l al teu paradís diví."

Si el difunt és de poca edat es pot afegir:

"Allahumma i'alhu Rahmatan li abauaihi, Ua Salafan Ua Dhujran, Ua Shafi'an Ua Zaqqil Bihi Mauazinahuma."

Traducció lliure: Senyor consola els seus pares, recompensa'ls i fes del seu fill un intercessor per a ells davant teu.

◊ La quarta fase d'aquesta pregària, comença amb una quarta i última exclamació (*takbir*) per part de l'imam, sempre seguit pels altres participants, després cadascun farà una súplica general durant uns breus moments, per exemple:

"Allahumma Nauuir 'Uqulana, Uahdina 'Ales Sirátil Mustaqím Ua tauaffana Muslimin, Ua adjilna Fi Yannatik"

Traducció lliure: "Senyor! Il·lumina el nostre pensament i guia'ns per la sendera recta. Fes-nos morir com a musulmans, i ingressa'ns al Teu paradís".

Després l'imam clou la pregària amb *At Taslima de Clausura* (*Assalamu 'Aleikum ua Rahmatullah*) girant el cap cap a la dreta, o bé cap a la dreta i després cap a l'esquerra.

Qui s'hagi perdut part de la pregària fúnebre, podrà seguir a l'imam per a la part restant, i quan l'imam acabi, el participant completarà les *takbires* no realitzades, és a dir al final ha de completar les quatre *takbires*. En cas de témer, per falta de temps, que el fèretre sigui traslladat abans que es recuperi la *takbira* faltant, no caldrà completar-la i n'hi haurà prou amb el que s'hagi fet fins aquell moment, és a dir, s'acaba la pregària amb l'imam.

El seguici fúnebre

El seguici fúnebre és una manifestació de comiat digne a un membre de la comunitat islàmica, qualsevol seguici fúnebre sigui d'un musulmà o de qualsevol seguidor d'una altra religió, ret homenatge a la persona desapareguda.

Alguns companys del profeta es posaven dempeus i guardaven silenci, en passar un seguici davant d'ells, fos per a un musulmà o no.

És recomanable acompanyar el difunt fins que sigui enterrat i resar per la seva ànima. És digne dels qui acompanyen el seguici fer un examen de consciència davant el significat de la mort i el destí final de tot ésser vivent. Hauran de recordar que algun dia ells seran els traslladats i rendiran comptes davant Déu de la seva obra en aquest món.

Trasllat del fèretre

El trasllat de les restes d'un mort d'una ciutat a una altra és un fet reprovable. El trasllat s'ha de fer al més aviat possible cap a la mesquita, la funerària o cap al cementiri on tindrà lloc l'oració fúnebre.

La inhumació

El sòl o terra del cementiri és l'estatge natural dels morts pertanyents a l'islam. Dins la terra es completa el cicle vital de l'home, al qual es refereix l'Alcorà en la sura 20, 55 quan diu:

"Us hem creat d'aquesta terra, Nós, i Nós farem que hi torneu, per fer després que en sortiu un altre cop."

D'altra banda, enterrar un musulmà dins un taüt o amb elements de valor és reprovable.

Manera d'efectuar la inhumació

Traslladat fins a la vora de la tomba, el cadàver amortallat es retira del taüt i es procedeix a l'enterrament pròpiament dit.

La tomba serà oberta en sentit perpendicular a l'alquibla (en direcció a La Meca), amb una profunditat suficient per protegir el cos de qualsevol intent de profanació o exhumació criminal.

L'excavació haurà de tenir almenys una profunditat d'1,45 metres, i una amplària i llargària suficient perquè el cadàver quedi estès horitzontalment i inclinat lleument, sobre la paret més propera a l'*alquibla*.

Retirat el cadàver del taüt i agafat per un o dos homes que hi hagin baixat prèviament, s'introdueix a la tomba o a la rasa, de la forma més convenient, fent que el cap quedi inclinat cap a la dreta mirant cap a la *qiblah*. Després de dipositar-lo, es deixaran anar els nusos de les cintes que lligaven els sudaris, especialment les que són a l'alçada dels peus.

L'encarregat d'orientar el cadàver en aquest moment, és aconsellable que digui:

"Bismillah ua 'Ala millati rasulillah"

Traducció lliure: "En el nom de Déu i concorde als ensenyaments del seu Missatger".

Seguidament, es procedeix a tapar o tancar la sepultura amb la sora, pedres o maons. S'aboca la terra fins a un pam sobre el nivell del sòl del cementiri.

Posar una làpida sobre la tomba no és reprovable si el propòsit és marcar-ne el lloc. És preferible que les persones encarregades de dipositar el cadàver dins la tomba siguin els amics o familiars del mort. Una vegada finalitzat l'enterrament es fa una súplica pel difunt i per tots els difunts dels presents.

El condol

El condol és una mostra de solidaritat amb els familiars del difunt. El seu objectiu fonamental és complir amb un precepte del profeta Muhammad, la finalitat del qual és consolar els familiars i amics del mort, fer-los comprendre que la mort és el destí inevitable i irremeiable de tot ésser. Convé triar frases eloqüents per elevar l'ànim i el llinar del dolor emocional, i aïllar el familiar del seu turment.

El Profeta solia consolar els familiars del mort dient:

"Tot està predestinat, enteresa i assossec".

Portar una vestimenta de dol, commemorar els quaranta dies de la defunció o l'aniversari en memòria del mort, reunir la gent per recitar l'Alcorà en els moments ulteriors d'una defunció, pot ser una forma de record, encara que no està establert en la jurisprudència islàmica, ho marquen els costums.

L'islam ens ensenya que respectar la vida té prioritat sobre la memòria del mort, per tant, hauríem d'evitar tot acte commemoratiu innecessari.

Altres textos possibles

Alguns membres de la comunitat es poden aplegar a casa del difunt o en un lloc habilitat per recitar junts les 114 sures de l'Alcorà. Moltes comunitats ho fan el tercer o setè dia de la cerimònia, depenent del que decideixin els familiars.

Objectes de celebració i significat

A l'islam no es preveu la presència d'imatges de cap mena en el moment de la cerimònia. Hi haurà només un exemplar de l'Alcorà que s'utilitzarà per a la lectura.

Acompanyament musical de la cerimònia

No es preveu cap acompanyament musical. Això és així perquè per a l'islam la cerimònia fúnebre és un moment de tornar a Déu el Tot Poderós, resar pel difunt i pensar sobre la finitud de la pròpia vida. Per tant, és un moment de resar i meditar sobre la vida i allò que ens espera a l'altre món.

Vocabulari bàsic

Ablució

Passos per netejar-se abans de qualsevol acte religiós

Condol

Acompanyament de la família en el dolor.

Perkal

Tela blanca per cobrir el difunt

Qibla o alquibla

Direcció cap a La Meca; punt de l'horitzó o lloc de la mesquita cap a on es dirigeix la vista en el moment de resar.

Takbira

És l'Allahu Akbar ("Déu és gran"), que és l'oració formal així com la professió o expressió formal de fe la islàmica. El profeta ho va proclamar després d'un funeral.

Aquesta fitxa forma part del manual *Duellum: no tan sols. Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions*. Per a més informació, pot consultar el manual a:

Direcció General d'Afers Religiosos: www.gencat.cat/afersreligiosos

Grup Mémora: www.memora.es/

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós: www.audir.org